

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
และประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่
อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหาเกิดมาจากสาเหตุต่างๆที่
ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไข
ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุก
องค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นภาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง
การทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี
การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิด
ความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมา
ใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่ม
ภาระงานแต่อย่างใด

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยงในองค์กร จึงได้นำ
แนวคิดการบริหารความเสี่ยงมาเป็นเครื่องมือดำเนินการเพื่อป้องกันความผิดพลาด ความเสียหาย และความ
สูญเสียที่อาจเกิดขึ้นกับภารกิจงานในอนาคต โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการ
ขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗
ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการการป้องกันและแก้ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ
และหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุก
ภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ จึงได้จัดทำแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อใช้เป็นกรอบหรือแนวทางพื้นฐานในการบริหารจัดการความเสี่ยงของ
การดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่
ตุลาคม ๒๕๖๕

๕๑	๑๗. การรายงานงานประจำปีของหน่วยงานราชการ
๕๑	๑๖. การจัดทำรายงานประจำปีของราชการ
๕๑	๑๕. จดทำระบบการบัญชี
๕๑	๑๔. การจัดทำรายงานประจำปีของหน่วยงานราชการ
๑๑	๑๓. แผนบริหารงาน
๑๑	๑๒. การประเมินผล
๐๑	๑๑. ระเบียบ
๒	๑๐. การบริหาร
๒	๙. การบริหาร
๔	๘. ระเบียบ
๔	๗. ระเบียบ
๕	๖. ระเบียบ
๖	๕. ระเบียบ
๓	๔. การบริหาร
๓	๓. ระเบียบ
๑	๒. ระเบียบ
๑	๑. ระเบียบ
๒๒	๑. ระเบียบ

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา

สืบเนื่องจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ประกาศผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ประจำปี ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๕ คะแนนอยู่ในลำดับที่ ๑๐๑ จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด ๑๗๖ ประเทศ ลดจากปี ๒๕๕๘ ซึ่งประเทศไทยมีคะแนน ๓๘ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๗๖ จากประเทศที่เข้าร่วมประเมิน ๑๖๘ ประเทศ ผลคะแนนพบว่า แหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจมีคะแนนลดลงอย่างมากในปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีแหล่งการประเมินที่คะแนนลดลง ทั้งหมด ๔ แหล่งการประเมินคือ GI (๒๒ คะแนน) WEF (๓๗ คะแนน) PERC (๓๘ คะแนน) และ EIU (๓๗ คะแนน) โดยแหล่งการประเมินที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด คือ GI (-๒๐ คะแนน) รองลงมาคือ WEF (-๕ คะแนน) ซึ่งเป็นแหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ว่าภาคธุรกิจ เกี่ยวข้องกับการทุจริตมากน้อยเพียงใดและการสำรวจจากนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศว่าภาคธุรกิจ เกี่ยวข้องกับการทุจริตมากน้อยเพียงใดและการสำรวจจากนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศว่าภาคธุรกิจ ต้องจ่ายเงินสินบนในกระบวนการต่างๆมากน้อยเพียงใด

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนกลไกภาครัฐ เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ได้ดำเนินการตามคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันการและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบโดยกำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ การประเมินความเสี่ยงทุจริต เป็นเครื่องมือหนึ่งในการบริหารเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล การทุจริตนอกจากการให้พิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการยังมีการทุจริตของงานปฏิบัติงานด้านอื่นๆ

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของทุกภาระงานโดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งนายกเทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ได้ให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายขององค์กรด้วยการสั่งการให้มีการวางระบบการประเมิน

ส่วนที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐาน และ หลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังว่า ด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตาม หนังสือ ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตาม เจตนารมณ์ มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖ ที่ กำหนดว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการ ประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วย ลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของ องค์กรถือเป็นการป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะ ช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการ ทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความ เสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกัน ล่วงหน้าไว้ด้วยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

- (๑) เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์สุขแก่ ประชาชน
- (๒) เพื่อป้องกันความเสียหายแก่หน่วยงายของรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- (๓) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นใน อนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และสามารถควบคุมได้ ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ
- (๔) เพื่อกำหนดมาตรการกิจกรรมในการจัดการความเสี่ยงและมีการติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง
- (๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันในการบรรลุ งามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(๖) เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบในทิศทางเดียวกันการพิจารณาความเสี่ยงการกำหนดประเด็น

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่มีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

๓.๑ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

- ๑.๑ ภัยธรรมชาติ(Natural Environment)
- ๑.๒ เศรษฐกิจ (Economic)
- ๑.๓ การเมือง (Political)
- ๑.๔ สังคม (Social)
- ๑.๕ เทคโนโลยี (Technological)

๓.๒ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

๒.๑ คณะผู้บริหาร/กลยุทธ์ในการบริหารองค์กร (Strategy)
๒.๒ โครงสร้างองค์กร (Structure) ที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจ
๒.๓ รูปแบบการปฏิบัติงาน (System) กระบวนการ /การบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย แผนงาน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

๒.๔ บุคลากร (Staff) การจัดการทรัพยากรมนุษย์

๒.๕ ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill) ของบุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำ

๒.๖ รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและ พนักงาน

ในองค์กร

๒.๗ ค่านิยมร่วม (Shared Values) ของบุคลากรในองค์กรที่มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกันในอันที่จะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนหากไม่มีค่านิยมร่วมกันแล้วก็จะเกิดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติราชการ

๔.การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของการรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

๕.กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมา ตั้งแต่เริ่มออกใช้ประกาศเมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายในเพิ่มเติมในส่วนอื่นๆให้ชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนอง ความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ

สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติงานได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

- หลักการที่ ๑๓ องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กรให้การควบคุมภายในดำเนินการต่อไปได้
- หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุม

ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

- หลักการที่ ๑๖ – ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- หลักการที่ ๑๗ – ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและ

เหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present&Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ สำหรับ แผนบริหารความเสี่ยงฉบับนี้ จะเน้นตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ องค์ประกอบที่ ๒ หลักการที่ ๘ ในเรื่อง ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นหลัก

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

- Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดสิ่งที่มีประวัตินอยู่แล้วอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
- Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยงทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก

ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

- Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรม

ที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อนคาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Know Factor) ทั้งที่รู้ว่าจะไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

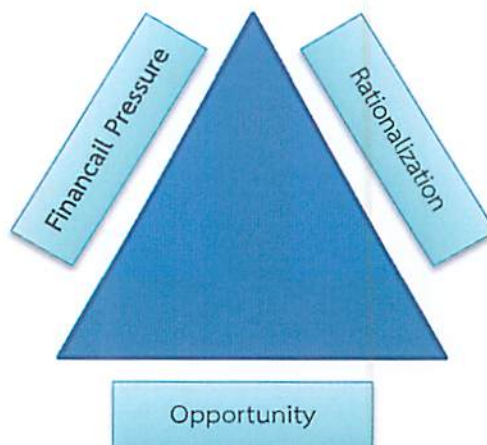
- Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้าในเรื่อง

ประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๖. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle) องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต

(The Fraud Triangle)

๗. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร

ภาครัฐ

๘. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอนดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุเสี่ยง
ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖
เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ลำดับที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	การเบิกจ่ายผ่านระบบ KTB corporate online - เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการโอนเงินเข้าบัญชีตนเองหรือบัญชีของคนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของ อปท.		✓
๒	การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ส่วนบุคคล ๑. การเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยผู้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้จ่ายตามใบสั่งจ่ายจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายและมอบใบสั่งจ่ายให้พนักงานขับรถยนต์ไปรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ขาย โดยไม่ได้ตรวจสอบปริมาณว่าถูกต้องตรงกับใบสั่งจ่ายหรือไม่ ๒. ในหนึ่งวันมีการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลไปในท้องที่หรือพื้นที่เดียวกันหลายครั้ง		✓
๓	การเรียกรับเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติหรือ อนุญาต ต่างๆ - เจ้าหน้าที่บางรายเรียกรับเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่นในการขออนุมัติหรืออนุญาตต่างๆนอกเหนือจากกฎหมายกำหนด		✓
๔	การใช้ทรัพย์สินหรือเวลาของทางราชการเพื่อไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ น้ำมันรถ วัสดุสำนักงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ใช้เวลาราชการเพื่อไปทำธุระส่วนตัว/ งานภายนอก		✓
๕	เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก		✓

หมายเหตุ : Know Factor คือความเสี่ยงที่เคยเกิด คาดว่าจะมีโอกาสเกิดซ้ำสูง หรือมีประวัติอยู่แล้ว
Unknown Factor คือความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจาก
การพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สีเขียว	สีเหลือง	สีส้ม	สีแดง
การเบิกจ่ายผ่านระบบ KTB corporate online - เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการโอนเงินอาจเงินเข้าบัญชีตนเองหรือบัญชีของคนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของ อปท.		✓		
การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ส่วนกลาง ๑. การเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยผู้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้จ่ายตามใบสั่งจ่ายจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายและมอบใบสั่งจ่ายให้พนักงานขับรถยนต์ไปรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ขาย โดยไม่ได้ตรวจสอบปริมาณว่าถูกต้องตรงกับใบสั่งจ่ายหรือไม่ ๒. ในหนึ่งวันมีการใช้รถยนต์ส่วนกลางไปในท้องที่หรือพื้นที่เดียวกันหลายครั้ง		✓		
การเรียกรับเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติหรือ อนุญาต ต่างๆ - เจ้าหน้าที่บางรายเรียกรับเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่นในการขออนุมัติ หรือขออนุญาต ต่าง ๆ นอกเหนือจากกฎหมายกำหนด		✓		
การใช้ทรัพย์สินหรือเวลาของทางราชการเพื่อไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ น้ำมันรถ วัสดุสำนักงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ใช้เวลาราชการเพื่อไปทำธุระส่วนตัว/ งานภายนอก		✓		
เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก -เจ้าหน้าที่ปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ		✓		

หมายเหตุ : สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ ๓ ระดับความเสี่ยง

ตารางที่ ๓ ระดับความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ จำเป็นของการ ระวัง	ระดับความ รุนแรงของผล การกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
การเบิกจ่ายผ่านระบบ KTB corporate online - เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการโอนเงินอาจเงินเข้าบัญชีตนเองหรือบัญชีของคนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของ อปท.	๒	๒	๔
การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ส่วนกลาง ๑. การเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยผู้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้จ่ายตามใบสั่งจ่ายจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายและมอบใบสั่งจ่ายให้พนักงานขับรถยนต์ไปรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ขาย โดยไม่ได้ตรวจสอบปริมาณว่าถูกต้องตรงกับใบสั่งจ่ายหรือไม่ ๒. ในหนึ่งวันมีการใช้รถยนต์ส่วนกลางไปในท้องที่หรือพื้นที่เดียวกันหลายครั้ง	๒	๒	๔
การเรียกเก็บเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติ หรือ อนุญาต ต่างๆ - เจ้าหน้าที่บางรายเรียกเก็บเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติ หรือขออนุญาต ต่าง ๆ นอกเหนือจากกฎหมายกำหนด	๒	๒	๔
การใช้ทรัพย์สินหรือเวลาของทางราชการเพื่อไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ที่ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ น้ำมันรถ วัสดุสำนักงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น -เจ้าหน้าที่ใช้เวลาราชการเพื่อไปทำธุระส่วนตัว/ งาน ภายนอก	๒	๒	๔
เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิ เป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก -เจ้าหน้าที่ปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ	๒	๒	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

เทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ ได้นำค่าความเสี่ยงรวม (ความจำเป็น x ความรุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เผื่อระวังในการปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน

ระดับพอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งที่ยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้มีความเข้าใจ

ระดับอ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อยการจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่ายมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน และยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
การเบิกจ่ายผ่านระบบ KTB corporate online - เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการโอนเงินอาจเงินเข้าบัญชีตนเองหรือบัญชีของคนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของ อปท.	ดี			✓
การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ส่วนกลาง ๑. การเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยผู้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้จ่ายตามใบสั่งจ่ายจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายและมอบใบสั่งจ่ายให้พนักงานขับรถยนต์ไปรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ขาย โดยไม่ได้ตรวจสอบปริมาณว่าถูกต้องตรงกับใบสั่งจ่ายหรือไม่ ๒. ในหนึ่งวันมีการใช้รถยนต์ส่วนกลางไปในท้องที่หรือพื้นที่เดียวกันหลายครั้ง	ดี		✓	
การเรียกรับเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติหรือ อนุญาต ต่างๆ - เจ้าหน้าที่บางรายเรียกรับเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติ หรือขออนุญาต ต่าง ๆ นอกเหนือจากกฎหมายกำหนด	ดี	✓		

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความ เสี่ยงระดับ ต่ำ	ค่าความ เสี่ยงระดับ ปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การใช้ทรัพย์สินหรือเวลาของทางราชการเพื่อไปใช้เป็น ประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ น้ำมันรถ วัสดุสำนักงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือ ผู้อื่น -เจ้าหน้าที่ใช้เวลาราชการเพื่อไปทำธุระส่วนตัว/งานภายนอก	ดี	✓		
เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิ เป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก -เจ้าหน้าที่ปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ	ดี	✓		

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ก่อนข้างสูง ปานกลาง แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับต่ำ หรือค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผน บริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน
๑	การเบิกจ่ายผ่านระบบ KTB corporate online - เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการโอนเงินอาจเงินเข้าบัญชีตนเองหรือบัญชีของคนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของอปท.	๑.เทศบาล จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ๒.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทาน และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด รายงานผลการดำเนินการเบิกจ่ายให้ทราบเป็นปัจจุบัน
๒	การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ส่วนกลาง ๑. การเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยผู้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้จ่ายตามใบสั่งจ่ายจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายและมอบใบสั่งจ่ายให้พนักงานขับรถยนต์ไปรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ขาย โดยไม่ได้ตรวจสอบปริมาณว่าถูกต้องตรงกับใบสั่งจ่ายหรือไม่ ๒. ในหนึ่งวันมีการใช้รถยนต์ส่วนกลางไปในท้องที่หรือพื้นที่เดียวกันหลายครั้ง	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุม และตรวจสอบการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง และการใช้รถยนต์ส่วนกลางอย่างใกล้ชิด ๒.จัดทำแผนหรือรายการใช้รถยนต์ส่วนกลางประจำวันโดยกำหนดเวลาการใช้รถยนต์ส่วนกลางอย่างชัดเจนเพื่อให้การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าและประหยัด
๓	การเรียกเก็บเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติหรือ อนุญาต ต่างๆ - เจ้าหน้าที่บางรายเรียกเก็บเงิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ในการขออนุมัติ หรืออนุญาต ต่าง ๆ นอกเหนือจากกฎหมายกำหนด	๑.จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ละเอียดชัดเจน และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน ๒.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
๔	การใช้ทรัพย์สินหรือเวลาของทางราชการเพื่อไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น - เจ้าหน้าที่ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ น้ำมันรถ วัสดุสำนักงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น -เจ้าหน้าที่ใช้เวลาราชการเพื่อไปทำธุระส่วนตัว/ งานภายนอก	๑.จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของราชการและทะเบียนการตรวจสอบพัสดุ ๒.แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทุกสำนัก/กอง ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินของสำนัก/กอง ตนเอง เป็นประจำ ๓.แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทุกสำนัก/กอง ทราบและถือปฏิบัติ

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน
๕	เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก -เจ้าหน้าที่ปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ	๑.จัดทำทะเบียนคุมการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้าน ๒.แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทุกสำนัก/กอง ใช้จ่ายงบประมาณในการเดินทางไปราชการ การเบิกค่าเช่าบ้าน ด้วยความระมัดระวัง ประหยัด คุ่มค่า ๓.แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทุกสำนัก/กอง ทราบและถือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ตารางที่ ๒ การจัดรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง			
			เขียว	เหลือง	แดง	
๑.	๑.เทศบาล จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอาจมีปัญหาด้านการเงินหรือเกิดความโลภอยากได้ทรัพย์สินที่มีชื่อของตนเอง	✓			
	๒.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทาน และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด รายงานผลการดำเนินการเบิกจ่ายให้ทราบเป็นปัจจุบัน					
	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุม และตรวจสอบการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง และการใช้รถยนต์ส่วนกลางอย่างใกล้ชิด					๑.ผู้มีอำนาจไม่มีการตรวจสอบ ๒.ไม่มีข้าราชการหรือผู้กำกับดูแลไปร่วมสังเกตการณ์ในการรับน้ำมัน
	๒.จัดทำแผนหรือรายการใช้รถยนต์ส่วนกลางประจำวันโดยกำหนดเวลาการใช้รถยนต์ส่วนกลางอย่างชัดเจนเพื่อให้การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าและประหยัด					
	๑.จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ละเอียดชัดเจน และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน					
๒.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด						
๓.	๑.การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของทางราชการ	๑.ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุมอย่างใกล้ชิดไว้ วางใจ	✓		๒.ขาดการตรวจสอบทรัพย์สินของทางราชการอย่างต่อเนื่อง	
	๒.การตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของราชการเป็นประจำ					
	๓.การมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ					
	๔.การเสริมสร้างจิตสำนึกในการแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม					
๔.	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด	๒.ขาดการตรวจสอบทรัพย์สินของทางราชการ			๓.ไม่ได้ลงทะเบียน คุมทรัพย์สินของทางราชการ	
	๒.เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรเพิ่มความรอบคอบในการเบิกจ่ายเงิน					
๕.	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด	๑.เกิดความเกรงใจกันระหว่างเพื่อนร่วมงานและเป็นวัฒนธรรมภายในองค์กร				
	๒.เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรเพิ่มความรอบคอบในการเบิกจ่ายเงิน					

เพื่อติดตามการเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียง โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป แบ่งออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง ดังนี้

สถานะสีเขียว : (ยังไม่เกิดการเฝ้าระวังต่อเนื่อง)

ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : (เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้)

เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงแต่แก้ไขได้ทันทีตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรงน้อยลงระดับ ๓

สถานะสีแดง : (เกินกว่าการยอมรับ)

เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมเพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรงน้อยกว่าระดับ ๓

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

ตารางที่ ๗ จัดทำระบบความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
		เขียว	เหลือง	แดง
๑.เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอาจมีปัญหาด้านการเงินหรือเกิดความโลภอยากได้ทรัพย์สินที่มีชื่อของตนเอง	๑.เทศบาล จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ๒.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทาน และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด รายงานผลการดำเนินการเบิกจ่ายให้ทราบเป็นปัจจุบัน	✓		
๑.ผู้มีอำนาจไม่มีการตรวจสอบ ๒.ไม่มีข้าราชการหรือผู้กำกับดูแลไปร่วมสังเกตการณ์ในการรับน้ำมัน	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุม และตรวจสอบการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง และการใช้รถยนต์ส่วนกลางอย่างใกล้ชิด ๒.จัดทำแผนหรือรายการใช้รถยนต์ส่วนกลางประจำวันโดยกำหนดเวลาการใช้รถยนต์ส่วนกลางอย่างชัดเจนเพื่อให้การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าและประหยัด	✓		
๑.การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	๑.จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ละเอียดชัดเจน และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน ๒.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด	✓		
๑.ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุมอย่างใกล้ชิดไว้ วางใจ ๒.ขาดการตรวจสอบทรัพย์สินของทางราชการอย่างต่อเนื่อง ๓.ไม่ได้ลงทะเบียน คุมทรัพย์สินของทางราชการ	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒.การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของทางราชการ ๓.การตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของราชการเป็นประจำ ๔.การมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ ๕.การเสริมสร้างจิตสำนึกในการแยกประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม	✓		
๑.เกิดความเกรงใจกันระหว่างเพื่อนร่วมงานและเป็นวัฒนธรรมภายในองค์กร	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒.เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์กรเพิ่มความรอบคอบในการเบิกจ่ายเงิน	✓		

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลน้ำคำใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การ ควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง						มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดทุจริต	ตัวชี้วัดผล สำเร็จ	
						ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก			สูง สุด
๑	มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่ให้เกิด การทุจริต	การเบิกจ่ายเงินผ่าน ระบบ KTB Corpo rate Online	เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ อาจโอนเงินเข้าบัญชี ตนเองหรือบัญชีของ คนอื่นที่ไม่ใช่เจ้า หน้าที่ของ อปท.	เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ อาจมีปัญหาด้านการ เงินหรือเกิดโลกอยาก ได้ทรัพย์สินที่มีไขของตนเอง	***หนังสือ สั่งการ***							X	๑.เทศบาลจัดทำ คำสั่งแต่งตั้งเจ้า หน้าที่ผู้รับผิดชอบ ๒.ผู้บังคับบัญชา มีการควบคุมและ ติดตามการทำงาน อย่างใกล้ชิดมีการ สอบทานและ กำกับให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตามระเบียบ อย่างเคร่งครัด	จำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ทวงถามการ ชำระเงิน

หนังสือสั่งการ

๑.หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด กค ๐๔๐๒.๒/ว๑๔๐ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

๒.หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด กค ๐๔๑๐.๓/ว๓๕๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

๓.หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด กค ๐๔๑๐.๓/ว๔๗๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

๔.หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐/ว๓๑๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การ ควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดทุจริต	ตัวชี้วัดผล สำเร็จ
						ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูง สุด		
๑	มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่ให้เกิด การทุจริต	การเบิกจ่ายน้ำมัน เชื้อเพลิงรถยนต์ ส่วนกลาง	๑.การเบิกจ่ายค่าน้ำมัน เชื้อเพลิงโดยผู้มี อำนาจกำหนดเงื่อนไข ให้จ่ายตามใบสั่งจ่าย จากผู้มีอำนาจสั่งจ่าย และมอบใบสั่งจ่ายให้ พนักงานขับรถยนต์ ไปรับน้ำมันเชื้อเพลิง จากผู้ขาย โดยไม่ได้ ตรวจสอบปริมาณ ว่าถูกต้องตรงกับใบสั่ง จ่ายหรือไม่ ๒.ในหนึ่งวันมีการใช้ รถยนต์ส่วนกลางไป ในท้องที่หรือพื้นที่ เดียวกันหลายครั้ง	๑.ผู้มีอำนาจไม่มีการ ตรวจสอบ ๒.ไม่มีข้าราชการหรือ ผู้กำกับดูแลไปร่วม สังเกตการณ์ในการรับ น้ำมัน						X			๑.ผู้บังคับบัญชามี การควบคุมดูแล ตรวจสอบการเบิก จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง และการใช้รถยนต์ ส่วนกลางอย่างใกล้ชิด ๒.จัดทำแผนหรือ รายการใช้รถยนต์ ส่วนกลางประจำวัน โดยกำหนดเวลา การใช้รถยนต์ส่วน กลางอย่างชัดเจน เพื่อให้การใช้ น้ำมัน เชื้อเพลิงได้อย่างมี ประสิทธิภาพคุ้มค่า และประหยัด	

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การ ควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง						มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดทุจริต	ตัวชี้วัดผล สำเร็จ	
						ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก			สูง สุด
๓	มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่ให้เกิด การทุจริต	การเรียกเก็บเงินหรือ ประโยชน์ตอบแทน อื่นในการขออนุมัติ หรือขออนุญาต ต่างๆ	เจ้าหน้าที่บางราย เรียกเก็บเงินหรือ ประโยชน์ตอบแทน อื่นในการขออนุมัติ หรือขออนุญาตต่างๆ นอกเหนือจากที่ กฎหมายกำหนด	๑.ผู้บังคับบัญชาขาด การควบคุมอย่างใกล้ชิด ไว้ วางใจ ๒.แผนผังขั้นตอนการ ปฏิบัติงานไม่ละเอียด ชัดเจนและขาดการ ประชาสัมพันธ์	มาตรการ การรับ สินบน			X					๑.จัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานแผนผัง ขั้นตอนการปฏิบัติ งานให้ละเอียด ชัดเจน และเผยแพร่ ให้เจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานได้รับ ทราบและถือปฏิบัติ ให้เป็นแนวทางเดียว กัน ๒.ผู้บังคับบัญชามี การควบคุมและติด ตามการทำงาน อย่างใกล้ชิดและ กำกับให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตามระเบียบ อย่างเคร่งครัด	จำนวนเรื่อง ร้องเรียนการ เรียกเก็บเงิน หรือประโยชน์ ตอบแทนอื่น ในการขอ อนุมัติหรือ ขออนุญาต ต่างๆนอก เหนือจากที่ กฎหมาย กำหนด

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การ ควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง						มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดทุจริต	ตัวชี้วัดผล สำเร็จ	
						ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก			สูง สุด
๔	มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่ให้เกิด การทุจริต	การใช้ทรัพย์สินหรือ เวลาของราชการ เพื่อไปเป็นประ โยชน์ส่วนตัวหรือ ผู้อื่น	๑.เจ้าหน้าที่ใช้ ทรัพย์สินของทาง ราชการ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ น้ำมันรถ วัสดุ สำนักงาน เพื่อ ประโยชน์ส่วนตัวหรือ ผู้อื่น ๒.เจ้าหน้าที่เอาเวลา ราชการเพื่อไปทำธุระ ส่วนตัว/งานภายนอก	๑.ผู้บังคับบัญชาขาด การควบคุมอย่างใกล้ชิด ไว้ วางใจ ๒.ขาดการตรวจสอบ ทรัพย์สินของทาง ราชการอย่างต่อเนื่อง ๓.ไม่ได้ลงทะเบียน คุมทรัพย์สินของทาง ราชการ				X					๑.จัดทำทะเบียนคุม ทรัพย์สินของทาง ราชการและ ทะเบียนตรวจสอบ หัตถ์ ๒.แจ้งให้ เจ้าหน้าที่ทุก สำนัก/กอง ดำเนินการ ตรวจสอบ ทรัพย์สินของ สำนัก/กอง ตนเอง เป็น ประจำ ๓.แจ้งให้ เจ้าหน้าที่ทุก สำนัก/กอง ทราบ และถือปฏิบัติ	จำนวนเรื่อง ร้องเรียนการ นำทรัพย์สิน ของทาง ราชการไปใช้ ส่วนตัว

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้น ให้เกิดการทุจริต	การ ควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง						มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดทุจริต	ตัวชี้วัดผล สำเร็จ	
						ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก			สูง สุด
๕	มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่ให้เกิด การทุจริต	การปิดบังข้อมูลและ เบิกเงินงบประมาณ ราชการตามสิทธิ เป็นเท็จ	๑.เจ้าหน้าที่มีความ เกรงใจกันระหว่าง เพื่อนร่วมงานและ วัฒนธรรมภายใน องค์กร	๑.ผู้บังคับบัญชาขาด การควบคุมอย่างใกล้ชิด ไว้วางใจ ๒.ขาดการตรวจสอบ ด้วยความละเอียด รอบคอบ ๓.ไม่ได้ลงทะเบียน คุมการเบิกจ่าย งบประมาณที่สามารถ เบิกได้ตามสิทธิ	-ระเบียบ กระทรวง มหาดไทย ว่าด้วย ค่าใช้จ่ายใน การเดินทาง ไปราชการ -ระเบียบ กระทรวง มหาดไทยว่า ด้วยค่าเช่า บ้านของ ข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น			X					๑.จัดทำทะเบียน คุมการเบิกจ่ายค่า เช่าบ้าน ๒.แจ้งให้ เจ้าหน้าที่ทุก สำนัก/กอง ใช้ จ่ายงบประมาณ ในการเดินทางไป ราชการ การเบิก ค่าเช่าบ้าน ด้วย ความระมัดระวัง ประหยัด คุมค่า ๓.แจ้งให้ เจ้าหน้าที่ทุก สำนัก/กอง ทราบ และถือปฏิบัติ	จำนวนเรื่อง ร้องเรียนการ ทุจริต